

GHID DE COMPLETARE A FORMULARULUI DE APLICAȚIE PENTRU PROIECTUL

Fiecare copil în grădiniță

O ABORDARE INOVATIVĂ PENTRU GENERALIZAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PREȘCOLAR ÎN RÂNDUL COPIILOR SĂRACI

1. PRIVIRE DE ANSAMBLU ASUPRA PROIECTULUI <i>FIECARE COPIL ÎN GRĂDINIȚĂ</i>	2
2. CINE POATE APLICA	2
3. SCOPUL FINANȚĂRII	3
4. CONTEXT	3
5. ECHIPA	4
6. LECȚII ÎNVĂȚATE:	5
7. ÎNTREBĂRI FRECVENTE	5
8. CONTEXTUL LEGAL ȘI STRATEGIC	6
9. REZULTATE AUGUST 2010 – APRILIE 2011	7

1. PRIVIRE DE ANSAMBLU ASUPRA PROIECTULUI *FIECARE COPIL ÎN GRĂDINIȚĂ*

Pentru a aplica pentru finanțare în proiectul *Fiecare Copil în Grădiniță* completați formularul de aplicație și lista copiilor propuși și trimiteți-le completate, în format electronic, la adresa fiecarecopilingradinita@ovid.ro până pe 3 iunie 2011.

Atenție:

- formularul de aplicație se trimite electronic, ca document Word;
- declarația de la finalul formularului de aplicație trebuie semnată și ștampilată de toate persoanele implicate în proiect și trimisă ca atașament scanat;
- lista copiilor propuși se trimite electronic, ca document Excel.

Proiectul *Fiecare Copil în Grădiniță* a fost lansat în 2010, de către Asociația Ovidiu Rom în parteneriat cu Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, pentru a sprijini comunitățile locale să aducă la grădiniță toți copiii de 3-6 ani din familii foarte sărace. Elementul inovativ este acordarea de tichete sociale familiilor, condiționate de prezența copiilor la grădiniță în fiecare zi.

Proiectul este implementat de echipele locale, pe baza metodologiei dezvoltate de Ovidiu Rom.

Consiliile Locale asigură îmbrăcămintea și încălțămintea copiilor. De asemenea, comunitățile locale contribuie cu resursele umane existente.

Ovidiu Rom asigură DOAR:

- fonduri pentru tichete sociale (500 de lei/copil/an pentru toți copiii eligibili din comunitate care au prezență zilnică la grădiniță;
- fonduri pentru rechizite (60 de lei/copil/an)
- o sumă de 500 de lei pe an/comunitate pentru acoperirea costurilor de comunicare ale proiectului;
- ocazional, bonuri de benzină pentru transportul anumitor membri ai echipei de proiect;
- ocazional, plata unui ajutor de educatoare sau a altor costuri, până la găsirea unei soluții locale;
- consultanță pentru membrii echipelor locale în vederea implementării cu succes a metodologiei;
- opțional - formare pentru cadrele didactice care doresc să organizeze modulul educațional „Șotron Zero” pentru copiii de 2-4 ani sau Ateliere de Vară.

Echipele locale, formate din educatoare, mediator școlar, director grădiniță și/sau școală, asistent social, medici de familie și un coordonator- local, care poate fi oricare dintre aceste persoane:

1. recrutează din ușă în ușă și înscriu la grădiniță toți copiii săraci de 3-6 ani,
2. asigură frecvența zilnică a copiilor,
3. monitorizează strict prezența zilnică și
4. asigură distribuirea lunară a tichetelor sociale.

Toate activitățile respectă metodologia Ovidiu Rom, descrisă în [Ghidul de implementare a proiectului](#) și explicată prin sesiuni de training și consultanță la fața locului.

Deciziile strategice sunt luate de **Grupul de acțiune locală**, format din primar, directorul școlii și al grădiniței, inspectorul școlar, coordonatorul local și directorul Ovidiu Rom. Aceste decizii includ:

1. alocarea de fonduri pentru sprijinirea proiectului,
2. asigurarea spațiilor necesare,
3. normarea de noi posturi de educatoare sau mediatori școlari, atunci când este nevoie,
4. promovarea proiectului pe plan local etc.

2. CINE POATE APLICA

Aplicantul principal este Primăria, în parteneriat cu Grădinița/Școala. Aplicația trebuie semnată de fiecare persoană din comunitatea locală care va fi implicată în proiect.

O Primărie poate aplica pentru mai multe comunități (spre exemplu, două sate din aceeași comună sau două grădinițe din același oraș). În acest caz, vă rugăm să oferiți în formularul de aplicație informații separate pentru fiecare comunitate în parte.

CRITERII DE ELIGIBILITATE

Pentru a fi eligibilă, o comunitate trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- ✓ Identificarea a minimum 50 de copii de 3-6 ani care nu sunt înscriși la grădiniță sau au frecvență sporadică din motive socio-economice
- ✓ Disponibilitatea echipei locale de a recruta copiii din ușa în ușa
- ✓ Posibilitatea de a asigura spațiu pentru grupele de grădiniță
- ✓ Existența unui mediator școlar calificat și normat implicat în recrutarea, înscrierea copiilor la grădiniță și asigurarea prezenței lor zilnice
- ✓ Disponibilitatea Consiliului Local de a aloca fonduri pentru îmbrăcăminte și încălțăminte pentru copii.

Criteria de eligibilitate pentru copii:

- venit de maxim 150 de lei pe lună pe membru de familie
- condiții de locuire precare
- nivel scăzut de educație a părinților

3. SCOPUL FINANȚĂRII

Pregătirea copiilor săraci de 3-6 ani pentru succes școlar prin motivarea părinților să îi aducă la grădiniță în fiecare zi.

OBIECTIVELE PROIECTULUI FIECARE COPIL ÎN GRĂDINIȚĂ

- Identificarea tuturor copiilor săraci între 3 și 6 ani din comunitățile selectate și înscrierea lor la grădiniță;
- Asigurarea frecvenței 100% (prezență în fiecare zi) la grădiniță pentru acești copii, folosind ca stimulent acordarea de tichete sociale familiilor;
- Colectarea de date pentru a demonstra eficiența tichetelor sociale condiționate de prezența zilnică a copiilor la grădiniță;
- Rafinarea metodologiei pentru extinderea programului la nivel național.

4. CONTEXT

- ✓ Educația preșcolară reduce ratele de abandon școlar, șomaj și infraționalitate.¹
- ✓ Programele centrate pe educația timpurie au o rentabilitate a investiției de 4 până la 10 ori mai mare față de investiția inițială.²
- ✓ Copiii foarte săraci din România NU beneficiază de educație preșcolară.
- ✓ **Educația timpurie este singura modalitate demonstrată de intervenție eficientă** pentru a crește în mod semnificativ ratele de școlarizare ale copiilor care provin din medii dezavantajate.
- ✓ Părinții săraci își trimit copiii la grădiniță atunci când primesc un mic sprijin material.

În comunitățile sărace, acordarea de tichete sociale condiționate de frecvența de 100% a dus la creșterea semnificativă a prezenței copiilor și, în consecință, la îmbunătățirea performanțelor școlare și scăderea riscului de părăsire timpurie a școlii.

Mulți primari și directori de școli și grădinițe sunt conștienți de faptul că educația preșcolară este importantă pentru succesul copiilor în școală și în viață. Cu toate acestea, nu au bugetul sau expertiza necesare pentru a rezolva problema părinților foarte săraci care nu își pot trimite copiii la grădiniță.

Acest proiect își propune să împuternicească membrii comunităților locale să își rezolve problemele legate de abandon școlar, pe termen scurt, și de sărăcie multigenerațională, pe termen lung. De aceea, finanțarea Ovidiu

¹David Boulton, *New York Times*

²James Heckman, www.heckmanequation.org

Rom acoperă exclusiv costurile directe ale proiectului – tichete sociale pentru familiile copiilor și rechizite. Resursele umane reprezintă contribuția locală.

PAȘII PROIECTULUI *FIECARE COPIL ÎN GRĂDINIȚĂ*

1. Dezvoltarea Grupului de acțiune locală
2. Recrutarea din ușă în ușă și înscrierea la grădiniță a tuturor copiilor de 3-6 ani
3. Notarea zilnică a prezenței și centralizarea acesteia la finalul fiecărei luni
4. Măsurile socio-economice pentru asigurarea frecvenței (tichete sociale, rechizite, îmbrăcăminte, încălțăminte)
5. Implicarea părinților (asistență la clasă prin rotație, participare la lecții deschise, consiliere)
6. Optimizarea managementului educațional (formare, amenajare de săli, Ateliere de Vară)

5. ECHIPA

1. **COORDONATORUL LOCAL** trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- Să cunoască bine comunitatea și să aibă o bună capacitate de comunicare;
- Să aibă autoritate în fața membrilor echipei de proiect;
- Să știe să lucreze în Word, Excel, Power Point, email.

Coordonatorul local trebuie să poată mobiliza întreaga echipă locală și să se asigure că toți membrii acesteia respectă metodologia proiectului. În multe locuri, coordonatorii locali și-au asumat toată responsabilitatea proiectului și le-a fost greu să delege responsabilitatea altor membri ai echipei. Acest lucru face riscantă sustenabilitatea locală a proiectului în cazul în care coordonatorul decide să iasă din proiect și nu reprezintă o implicare reală a comunității, ci a unei singure persoane.

2. **MEDIATORUL ȘCOLAR** – pentru a putea participa în proiect, fiecare comunitate trebuie să aibă un mediator școlar calificat și angajat pe acest post.

În unele comunități din România, situația mediatorului școlar este neclară, din motive diverse:

- există un om format care face această muncă, dar el nu este angajat și nici plătit oficial;
- un singur mediator și pentru școală și pentru grădiniță, sau un mediator pentru mai multe sate;
- nu există o persoană calificată în comunitate pentru rolul de mediator;
- mediatorul nu este plătit de grădiniță, ci de CJRAE și directorul școlii nu îi poate impune implicarea în proiect.

Având în vedere rolul cheie al mediatorului școlar în echipă, comunitățile care nu au un mediator școlar normat și calificat trebuie să demonstreze în aplicație cum vor rezolva această problemă până la începerea proiectului.

3. **ASISTENTUL SOCIAL** joacă un rol-cheie în procesul de verificare a condițiilor în care trăiesc copiii (prin anchete sociale) și în distribuirea lunară a tichetelor sociale. Pentru a fi selectată, o comunitate trebuie să aibă un asistent social care să se poată implica activ în activitățile proiectului.

Conform Legii Educației Naționale, articolul 249, unitățile de învățământ vor putea angaja asistenți sociali, ca personal didactic auxiliar. Având în vedere faptul că în proiectul *Fiecare Copil în Grădiniță*, rolul asistentului social include asigurarea prezenței zilnice a copiilor la grădiniță, recomandăm includerea în fișa postului asistentului social și a atribuțiilor unui asistent social școlar. Ideal ar fi ca în timp să poată fi angajată în fiecare comunitate câte o persoană numai pentru a asigura accesul la servicii sociale, medicale și educaționale a preșcolarilor și elevilor.

4. **EDUCATOARELE** – Acest proiect determină o creștere semnificativă a numărului copiilor săraci cu prezență zilnică la grădiniță. Aceasta presupune o muncă mai dificilă pentru educatoare – cu atât mai mult cu cât în multe comunități rurale unele cadre didactice sunt necalificate și/sau suplinoare. Având în vedere faptul că educatoarele nu sunt remunerate în plus prin acest proiect, vă rugăm să vă asigurați că ele sunt informate cu privire la proiect și că doresc să participe. Acordul lor se va concretiza prin semnarea Declarației din Anexa 1 a formularului de aplicație.

5. **MEDICII DE FAMILIE** – Motivarea absențelor medicale se realizează numai în baza documentului eliberat de medicul de familie care precizează diagnosticul și perioada recomandată pentru tratament. Această procedură creează o avalanșă de solicitări, deoarece copiii mici se îmbolnăvesc relativ frecvent, iar până acum se solicitau scutiri medicale doar pentru elevi. Cu toate acestea, este esențial ca absențele copiilor să fie motivate numai pe baza unor motive reale, certificate de medic.
- Vă rugăm să vă asigurați că medicii sunt informați cu privire la proiect și că doresc să participe. Acordul lor se va concretiza prin semnarea Declarației de la finalul formularului de aplicație.

6. LECȚII ÎNVĂȚATE

Pentru succesul proiectului sunt foarte importante:

- **Implicarea Grupului de Acțiune Locală** prin sprijinirea rezolvării problemelor concrete care apar (spațiu, normare de posturi, consilierea părinților etc.);
- **Susținerea puternică din partea primarului și a directorului școlii;**
- **Participarea la recrutarea inițială atât a mediatorului școlar, cât și a asistentului social** – aceștia fiind cei care cunosc cel mai bine familiile și pot decide cine este eligibil;
- **Vizitele repetate, din ușă în ușă, pentru a se asigura că TOȚI copiii sunt identificați și înscriși.** În caz contrar, copiii eligibili pot fi trecuți cu vederea;
- **Flexibilitatea echipei locale și deschiderea directorilor de școli și grădinițe cu privire la condițiile de înscriere a copiilor** (în așa fel încât să poată fi înscriși și copii care nu au certificate de naștere sau cei care au fost identificați mai târziu);
- Explicarea foarte clară a procedurii și **transparență în recrutarea copiilor.** Explicarea scopurilor proiectului atât părinților, cât și comunității;
- **Dorința tuturor membrilor echipei locale de a participa în proiect.** Pentru aceasta este important ca fiecare membru al echipei să citească ghidul de implementare înainte să semneze Declarația din finalul formularului de aplicație;
- **Monitorizarea corectă a prezenței** de către educatoare și **respectarea strictă a condițiilor de motivare a absențelor.**
- Flexibilitatea echipei locale cu privire la **adaptarea procedurilor la realitățile din teren**, pe măsură ce în proiect apar situații neprevăzute.

7. ÎNTREBĂRI FRECVENTE

1. Ce se va întâmpla când copiii termină grădinița și nu mai primesc tichete sociale?

Un aspect major al proiectului este convingerea părinților needucați de importanța grădiniței și a școlii. Ei dezvoltă atitudini și OBICEIURI NOI, alt tip de aspirații pentru copiii lor. Odată ce procentul copiilor săraci care merg la grădiniță crește, presiunea socială începe să acționeze într-un mod pozitiv, iar acest comportament se va păstra și când copiii vor merge la școală. În aceste comunități, „statutul social” este asociat cu mersul la școală. Susținerea din partea statului pentru rechizite, deși insuficientă, ajută cât de cât la amortizarea costurilor. Programul „cornul și laptele” este un alt motiv ce încurajează prezența. În plus, în prezent alocația complementară este și ea condiționată de prezența zilnică a copiilor la școală.

2. De unde știm că educatorii păstrează evidența corectă a prezențelor?

Un element important al formării profesorilor este explicarea naturii „experimentale” a programului și a importanței acurateții. Un membru al echipei Ovidiu Rom vizitează fiecare școală cel puțin o dată pe lună și verifică dosarul de proiect. Fiecare membru al echipei locale verifică lista de prezență, prin sondaj, cel puțin o dată pe lună. Supervizarea activităților și colaborarea dintre cadrele didactice, mediatorul școlar și asistentul social sunt esențiale pentru reușita programului. În urma activității de audit s-au identificat mai multe puncte vulnerabile care au fost remediate pe parcurs și s-a realizat structura unui training pentru a certifica persoanele abilitate să monitorizeze prezența copiilor.

3. Ce resurse furnizează Asociația Ovidiu Rom?

Ghidul de Implementare de 62 de pagini este, de fapt, un manual de instrucțiuni pas cu pas ce derivă din experiența de 10 ani a organizației în educația copiilor săraci și formarea cadrelor didactice în acest scop – oferirea de educație de calitate și rezolvarea problemelor practice ce apar invariabil. Pe lângă acoperirea costurilor tichetelor sociale pentru copiii cu frecvență perfectă, Ovidiu Rom oferă materiale educaționale, ateliere de formare pentru cadrele didactice și consilire pentru echipa locală.

4. Ce se întâmplă în cazul în care Consiliul Local nu poate aloca fonduri pentru îmbrăcămintea și încălțăminte copiilor din proiect?

Alocarea de fonduri de către Consiliul Local pentru îmbrăcămintea și încălțăminte este un factor important în decizia Asociației Ovidiu Rom de a finanța proiectul într-o comunitate. În cazuri excepționale, în care Consiliul Local demonstrează că nu poate face acest efort financiar, Grupul de acțiune locală este responsabil de găsirea unei soluții alternative pentru asigurarea acestei contribuții (cum ar fi obținerea de sponsorizări de la ONG-uri locale, firme sau alte instituții de învățământ. Recomandăm sponsorizări în bani, pentru a evita riscul de a le da copiilor produse folosite, care au o perioadă de folosire mai scurtă și care de multe ori nu li se potrivesc).

5. Membrii echipelor locale sunt remunerați separat pentru participarea în acest proiect?

Nu. Ovidiu Rom nu are capacitatea de a plăti persoanele implicate în implementarea proiectului pe plan local. În plus, într-o comunitate în care autoritățile locale se implică activ, proiectul nu ar trebui să necesite un volum de muncă în plus față de responsabilitățile profesionale zilnice pe care membrii echipelor locale le au deja. Fiind un proiect care împuternicește comunitatea locală să își rezolve propriile probleme în viitor, fără ajutor extern, este important ca proiectul să fie înțeles ca atare și asumat pe plan local de toți membrii comunității.

6. Cum sunt implicați părinții?

Pentru a primi tichete sociale, părinții copiii lor trebuie să își aducă copiii la grădiniță în fiecare zi (absențele din motive medicale vor fi justificate cu scutiri eliberate de medicul de familie; o dată pe lună, copiii au dreptul și la o absență din motive personale – în acest caz, părintele este responsabil să anunțe educatoarea cu o zi înainte și să completeze o cerere de învoire tip). De asemenea, părinții trebuie să participe la activități, prin rotație, o dată pe lună, ca asistenți ai educatorului, pentru a se familiariza cu activitățile din grădiniță. Ei trebuie să fie prezenți și la lecțiile deschise lunare, unde învață cum să lucreze cu copiii.

7. Ce se întâmplă dacă în grădiniță nu este spațiu suficient pentru toți copiii identificați?

Multe grădinițe sunt foarte mici și neîncăpătoare, ceea ce face dificilă adaptarea la numărul mare de copii aduși prin proiect. Pot fi însă găsite soluții temporare prin formarea unor grupe de după-amiază. În unele comunități, Consiliul Local sprijină construirea unei grădinițe noi sau renovarea altor spații. În anul precedent de proiect, TOATE comunitățile au găsit câte o soluție, chiar dacă nu una ideală. Când oamenii își doresc cu adevărat să găsească soluții, sunt uimitor de abili și creativi: există grădinițe organizate în camere de depozitare, în case abandonate și benzinării, chiar și în casa primarului (Castelu, județul Constanța). După cum spunea unul dintre directori, „Lipsa spațiului este un pretext convenabil, dar nu este o problemă insurmontabilă dacă autoritățile chiar doresc să găsească loc pentru copii.”

8. Cum se procedează în cazul în care apar probleme cu părinții care nu primesc tichete?

La începutul proiectului, o parte dintre părinți nu au înțeles că li se acordă tichete sociale exclusiv pentru prezența zilnică a copiilor la grădiniță, fără absențe nemotivate. Pe de altă parte, unii părinți cu o situație materială mai bună decât a celor eligibili în proiect au fost nemulțumiți că nu primesc tichete sociale, neînțelegând condițiile în care acestea se acordă. Aceste situații sunt normale la început, dar pot fi evitate prin consilierea atentă a părinților implicați în proiect și prin activități de conștientizare a comunității cu privire la importanța educației pentru toți copiii.

8. CONTEXTUL LEGAL ȘI STRATEGIC

Pe 9 februarie 2011 a intrat în vigoare Legea Educației Naționale. Elementele de noutate cu impact asupra proiectului ***Fiecare Copil în Grădiniță*** sunt:

Art. 26 Încorporarea pentru prima dată a educației timpurii în Legea Educației;

Art. 27 Investiția autorităților locale cu responsabilitatea de a asigura generalizarea învățământului preșcolar;

Art. 28 Introducerea clasei pregătitoare obligatorie pentru copiii de 6 ani, și

Art. 48 Recunoașterea importanței activităților educaționale, recreative, din timpul timp liber precum și de învățare remedială.

Proiectul ***Fiecare Copil în Grădiniță*** este corelat cu noua lege a educației prin:

(1) Modulul „Șotron Zero”, programe educaționale pentru copiii de 2-4 ani,

(2) Facilitarea accesului la educație preșcolară pentru copiii săraci,

(3) Prefigurarea clasei pregătitoare în comunitățile care doresc acest lucru, în parteneriat cu inspectoratele școlare, și

(4) Organizarea de Ateliere de Vară Șotron.

9. REZULTATE AUGUST 2010 – APRILIE 2011

- ✓ **1297 de copii** între 3 și 6 ani au fost eligibili în cadrul proiectului;
- ✓ **870 de copii au primit îmbrăcăminte și încălțăminte** pentru a putea veni la grădiniță;
- ✓ **Peste 1000 de copii au beneficiat de rechizite** (fonduri alocate de Ovidiu Rom);
- ✓ Până în aprilie, **peste 80% (1037)** dintre copii au avut **prezență zi de zi**;
- ✓ **1400 de părinți** s-au implicat activ în procesul de educație a copiilor lor și au început să înțeleagă importanța acesteia;
- ✓ **7 grupe noi de grădiniță au fost create** pentru a avea loc numărul ridicat de copii. Au fost înființate 5 posturi noi de educatoare plătite de Inspectoratele Școlare Județene. Alte 2 cadre didactice sunt plătite de Asociația Ovidiu Rom, dar vor fi preluate de Inspectoratele Școlare în septembrie 2011. În unele spații au fost formate grupe noi de după-amiază;
- ✓ **5 asistenți pentru educatori au fost angajați**, acolo unde numărul copiilor era prea mare pentru un singur educator. 4 asistenți sunt plătiți de Asociația Ovidiu Rom, iar unul este plătit de Primăria Târlungeni;
- ✓ **150 de membri ai comunităților locale** s-au implicat în proiect (directori de școli și grădinițe, educatoare, asistenți sociali și referenți în primărie, mediatori școlari, primari); de asemenea, proiectul implică medicii de familie din comunități, lideri ai comunităților sărace, reprezentanți ai părinților etc.
- ✓ **35 de profesori** din comunitățile locale au participat la cursuri de formare oferite de Ovidiu Rom
- ✓ **Modulul „Șotron Zero”** a fost adăugat în primăvară de către 8 dintre echipele locale, pentru copiii de 2-4 ani. „Șotron Zero” le oferă copiilor și părinților sesiuni săptămânale pentru a-i familiariza cu mediul școlar și pentru a-i învăța pe părinți activități educative pe care le pot exersa acasă cu copiii lor.